
KRÓNIKA

KÖNYVKIADÁSUNK SZÁMOK-BAN. A június első felében Londonban megrendezett könyv-világkongresszusra az UNESCO jugoszláv bizottsága kiadványt jelentetett meg *A könyv és olvasottsága Jugoszláviában* címmel. A kiadvány szerzői Miloš Nemanjić és Jovan Jamićević rengeteg számmal és adattal bizonyítják hogyan fejlődött az utóbbi évtizedben a könyvkiadás, hány és zömmel milyen jellegű könyvek jelentek meg nemzetaink és nemzetiségeink nyelvén. A kimutatás szerint 1970 és 1980 között több mint 115 000 kiadvány látott napvilágot, majd 650 millió példányban. A megjelentetett könyvek között több mint 76 000 szerbhorvát nyelvű, majd 19 000 szlovén, nem egész 7000 pedig macedón nyelvű. A nemzetiségek nyelvén a tárgyalt időszakban 6500 könyv jelent meg, ebből albanul 3225, magyarul pedig 1571.

A magyar nyelvű könyvek zömét a Forum Könyvkiadó jelentette meg. Pontos áttekintése pedig már ez év végén lesz lehetséges, amikor is megjelenik — a kiadó létrehozása 25. évfordulója tiszteletére — A Forum könyvek bibliográfiája című kiadvány, Csáky S. Pirooska bibliográfus munkája.

KÉSZÜL A VAJDASÁGI ENCIKLOPÉDIA. A vajdasági Tudományos és Művészeti Akadémia legnagyobb vállalkozása a készülő Vajdasági Enciklopédia. Dr. Dušan Popov, az enciklopédia fő- és felelős szerkesztőjének helytese nyilatkozott a Dnevniknek a munka menetéről.

A hat-nyolc kötetre tervezett Vajdasági Enciklopédia első kötetének címszójegyzéke a napokban nyilvános vitára kerül, ily módon októberig ki

lehet egészíteni és pontosabbá tenni. Az első kötet a cirill betűrend első három betűjét (A, B, V) foglalja magában. Az enciklopédia többek között bemutatja és ismerteti Vajdaság jellegzetességeit, megmagyaráz bizonyos fogalmakat, amelyekkel az ifjabb nemzedékek csak Ignjatovičnál vagy Sremacnál találkozhatnak. Az első kötet most elkészült változata csaknem kétezer címszót tartalmaz. Széles időskálát ölel fel, kezdve Attilától, a hunok vezérével, egészen a jelenkori fiatal költőkig, mondjuk a szabadkai Petar Vuković és az újvidéki Djordje Balaševićig. Bemutatja az írókat, újságírókat, festőket, mérnököket, egyetemi tanárokat, zeneművészeket, orvosokat, továbbá sok olyan személyt a múltból, akik Vajdaságról írtak, itt születtek vagy művükkel nyomot hagytak ezen a földön akár pozitív, akár negatív értelemben. Emléket állít a vajdasági brigádok, partizánosztagok biztosainak, parancsnokainak, a háborús pártbizottságok tagjainak, a kiemelkedő diverzánsoknak, a nép hőseinek. Az első kötet ismerteti a batinai és a bolmáni csatát, a partizánsaládokat (Agbaba, Acketa, Balázs, Badanjac), nagy teret szentel továbbá a testvériségnek és egységnek, forradalmunk fő tételének.

Dr. Dušan Popov szerint ez a vállalkozás nagy vizsgatétel lesz nemcsak az enciklopédia készítői, hanem a vajdasági nyomdászok számára is. „Javasoltuk a Dnevniknek, Forumnak, Budućnostnak és a többi vajdasági nyomdának, hogy alakítsanak konzorciumot és együttes erővel Újvidéken nyomtassuk ki tartományunknak ezt a legnagyobb kiadói vállalkozását. Reméljük, hogy a nyomdák felszereléseinek kiegészítésével nemcsak tudományos, hanem képzőművészeti és

nyomdatechnikai szempontból is színvonalas kiadványt bocsátunk a közvélemény rendelkezésére — mondta dr. Dušan Popov, majd megállapította, hogy a demokratikus módon szervezett nyilvános vita és az ennek eredményeként történő kiegészítések után méltán mondhatjuk, hogy Vajdaság alkot művet önmagáról, hogy az enciklopédia korunk tükré a jövőendő nemzedékek számára, vagy ahogyan Krleža mondta „híd a jövőbe”.

VÉGET ÉRT A NAGY TRANSZPORT FORGATÁSA. Augusztus derekán Veljko Bulajić rendező befejezte a Nagy transzport című film forgatását, a vajdasági filmgyártás történetében legköltségesebb és legtöbb előkészülettel készülő filmjét. Az alkotást az újvidéki Neoplanta és három külföldi kooperáns — a Los Angeles-i Inconvent Inc, az ugyancsak amerikai Sherwood Productions és az olasz Lanterna Editrice — közös vállalkozásaként készüli, és már előre el van adva a világ úgyszólván minden országának. Hogy a film milyen lesz, egyelőre csak találgatni lehet. Témája viszont ismert. A filmet a népfelszabadító háborúnak az a jelentős epizódja ihlette, amikor Szerémségből élelmet és harcosokat szállítottak a háromszáz kilométerre levő Boszniába. A síksági partizánharcok sajátos formájának egyfajta bizonyítéka a transzport, melynek az ellenség által megszállt területen kellett áthaladnia.

IN MEMORIAM BAMBACH RÓBERT. Augusztus 6-án, Újvidéken, majd egy évig tartó súlyos betegség után elhunyt Bambach Róbert rendező, az Újvidéki Rádiószínház tagja. Mindössze harmincnégy éves volt, de máris több sikeres rendezés fűződött nevéhez. Állandó munkahelyén az Újvidéki Rádióban húsz-egynéhány általa megrendezett hangjáték közül elsősorban Kocieczky László, Tóth Ferenc és Brasnyó István szövegeivel aratott sikert. Több irodalmi műsört és az Iskolarádió adásait is rendezte. Megpróbálkozott a színpadi rendezéssel is. A szabadkai Népkör társulatával

színre vitt *Play Williams* című darab rendezéséért a trebinjei műkedvelőtársulati szemlén első díjat nyert. A zrenjanini Madáchban az *Özvegy Karnyónét* és Tamási Áron *Enekes mada-rát*, a szabadkai gyermekszínházban pedig ugyancsak az *Özvegy Karnyónét*, valamint a *Paphelin mestert* rendezte meg. Mindkét magyar profi társulatban is számon tartották. A szabadkai Népszínházban Balog István *Ludas Matyija* és Barácius Zoltán *Péntek, szombat, vasárnap* című színműve, az Újvidéki Színházban pedig Udön von Horváth *Mesél a bécsi erdő*, Kroetz *Felső Ausztria* és Kocieczky László *Színész és halál* című előadás kötődik a fiatalon elhunyt Bambach Róbert nevéhez.

A DUBROVNIKI HAMLETRŐL. A Dubrovnikai Nyári Játékok központi eseményeként várt Hamlet-előadás, sajtóvisszhangok szerint, nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket. Az időjárás kedvezett, a hangulat hangsúlyozottan ünnepi volt, a produkció végén azonban a nézősereg láthatóan megcsappant lelkesedéssel bandukolt le a Lovrijenac lépcsőin. Pedig a rendezés mesteri kézre valott, ugyanis Jiří Menczel cseh-szlovák rendező remekül élt a Lovrijenac erdő belső térségeivel, rendkívül ügyes fényhatásokat használt és nem egy szellemes színpadképet állított be. Ugyanakkor azonban a Lovrijenac természetes környezetében holmi kútán-zattal takart el egy régi kutat. Sok ellenérzést kiváltó rendezői utasítása mellett, talán az alkotó szabadság nevében, egyszerűen elhagyta a Shakespeare dráma végét. A címszerepben Lazar Ristovszki túlságosan statikusnak hatott, és a többi főbb szereplő (Ljuba Tadić, Zdenka Hršak, Zvonko Torjana) játékában is volt némi kiegyensúlyozatlanság. A lapkritikák egyedül Mira Furlan játékát emelik ki (Ofélia szerepében).

Mindent összevetve: volt már sikerültebb Hamlet-előadás is a Lovrijenac-n. Menczel Hamlet-értelmezése éppen azért, mert különös, nem mindennapi, nem arathatott osztatlan si-

kert. A kifogások ellenére az idei Játékok színészi nagydíját Lazar Risztovszki érdemelte ki.

SZTRUGA '82. A *Hidak* elnevezésű hagyományos záróesttel, amelyen külföldi költővendégek olvastak fel verseikből, s amelyen Nikita Stannescu román költőnek átadták az Arany Koszorút, Mihail Rendszov macedón költőnek pedig a Miladinov Fivérek Díját szeptember 1-jén befejeződött a Sztrugai Költészeti Fesztivál. Több száz költő és irodalomkedvelő sereglett össze erre az ötnapos rendezvénysorozatra hazánk köztársaságaiából és tartományaiból, ezenkívül mintegy 1000 külföldi vendég is a világ 40 országából.

Az idei, 21. sztrugai költészeti estek műsorában bemutatták a jelenkori osztrák és szerb költészetet, szimpó-

ziumot tartottak a költészet mai értelmezéséről, számos író—olvasó találkozó volt hazai és külföldi költők részvételével, továbbá kegyelettel adóztak a nemrégiben elhunyt Aco Sopov macedón költőnek.

Az idei fesztiválba azonban kellemtelen, s nem kívánatos felhangok vegyültek. A fesztiváli tanács ugyanis is nem értett egyet a jelenkori szerb költészetet reprezentáló költők névsorával, mire a Szerb Íróegyesület küldöttsége, távol maradt Sztrugától, a meghívott költők nem jelentek meg az irodalmi esten. Helyettük színészek olvasták fel a verseket. Az eset élét Mira Alečković a Szerb Íróegyesület elnöke tompította, aki meleg hangú beszédben köszöntötte a közönséget.